

Dkt. Gary Yates, Jeremiah, Hotuba ya 27, Yeremia 30-33,

Hatua za Urejesho, Sehemu ya 1

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika maelekezo yake kuhusu kitabu cha Yeremia. Huu ni kipindi cha 27, Hatua za Urejesho kutoka Yeremia 30-33.

Katika somo letu lote la kitabu cha Yeremia, hakika tumechukua muda kutazama jumbe za hukumu za nabii, lakini pia tumepata fursa karibu na mwisho wa kozi hapa kuzungumzia zaidi kuhusu vipengele chanya vya ujumbe wa urejesho wa Yeremia.

Kifungu muhimu katika Yeremia 30 hadi 33, bila shaka, ni ahadi ya agano jipya na agano hili jipya ambalo Mungu atalifanya ambalo linaunganisha hadithi ya wokovu katika Agano la Kale na kutimiza yote ambayo Mungu anabuni na kukusudia kufanya katika Kristo. Tunapoangalia sehemu za ahadi za manabii wa Agano la Kale, kimsingi kuna ahadi nne muhimu ambazo ni muhimu kwa kile wanachoelewa: marejesho ya baadaye ya Israeli, ufalme wa Mungu, na jinsi itakavyokuwa. Kwanza, wanazungumzia kurudi katika nchi na Mungu kuwarudisha watu wake kutoka uhamishoni.

Nambari ya pili, wanazungumzia kuhusu kujenga upya miji ya Yuda, hasa Yerusalemu na hekalu. Kipengele hicho hakika kipo katika kitabu cha Yeremia, ingawa msisitizo juu ya ujenzi upya wa hekalu haupo hapo hasa. Kuja kwa Masihi wa baadaye ni kipengele cha tatu muhimu.

Na kisha nne, ahadi hii si kwa ajili ya Israeli pekee. Hatimaye, baraka za urejesho, ufalme, zitajumuisha mataifa pia. Na hivyo, hizo ndizo ahadi muhimu tunazoziangalia katika kitabu cha urejesho.

Nataka tufikirie katika vipindi kadhaa, tunapotumia ujumbe huu kwa kuzingatia Maandiko yote, urejesho huu utatokea lini? Na tunaelewaje utimilifu wa ahadi hizi za urejesho na agano jipya na ufalme unaokuja? Tunaelewaje utimilifu wao? Na kuna dhana muhimu ambayo itapita katika kipindi hiki na kinachofuata. Ni wazo kwamba ahadi za urejesho ni za sasa na bado. Kwa upande wa historia ya Israeli, kuna kipengele cha urejesho huu kutoka kwa mtazamo wa Yeremia ambacho kiko karibu na mbali.

Kutakuwa na urejesho utakaofanyika katika miaka 70 wakati Mungu atakapowarudisha watu wake kutoka uhamishoni. Lakini urejesho huo unatarajia urejesho zaidi, kurudi ambako kutaleta ufalme wa Mungu duniani. Na hilo ni jambo ambalo katika manabii limezungumzia kuwa katika siku za mwisho.

Sasa, manabii hawakuona tofauti kati ya marejesho ya karibu na ya mbali kila wakati. Lakini tunapoonza kufunuliwa kwa historia ya wokovu, tunapopewa mtazamo wa ziada wa ufunuo wa Agano Jipya, tunaielewa kwamba unabii huu kuhusu siku za mwisho, marejesho, agano jipya, kurudi katika nchi, na ufalme wa Mungu unatimizwa kwa hatua. Na ningependa tufikirie hili kutokana na mtazamo wa ahadi za marejesho kutimizwa katika hatua tatu tofauti.

Kwanza kabisa, hatua ya kwanza, na hii bila shaka ni sehemu ya mtazamo wa Yeremia, ni kwamba kuna urejesho unaotokea watu wanaporudi kutoka uhamishoni na kurudi katika nchi iliyotokea katika historia mwaka wa 536 KK. Kumbuka, Yeremia alitabiri kwamba uhamisho utadumu kwa miaka 70. Na tukifikiria 605 kuwa mwanzo wa uhamishoni, 538 kuwa mwisho wa hilo, tuna miaka 67.

Tuna tarehe tofauti kidogo ikiwa tutaiweka tarehe hiyo kuanzia 586 hadi 538, lakini kimsingi kuna miaka 70 inayotumika kama nambari kamili kuzungumzia wakati wa uhamisho. Kizazi kilichoenda uhamishoni hakitakuwa kizazi kinachorudi kimsingi. Kutakuwa na maisha yote wakati watu wa Israeli watakuwa katika nchi hiyo.

Lakini Babeli ilipoanguka mikononi mwa Waajemi na Koreshi mnamo 538 KK, Koreshi alitoa amri mnamo 536 iliyowaruhusu Wayahudi kurudi katika nchi ya ahadi. Na hiyo ndiyo hatua ya kwanza ya utimilifu wa ahadi za Yeremia na manabii wengine kuhusu kurudi katika nchi hiyo. Lakini kurudi huko katika nchi hiyo kwa kweli ilikuwa hatua ya kwanza tu ya utimilifu.

Haikutimiza kikamilifu ahadi zote ambazo Isaya, Yeremia, na manabii wengine wa Agano la Kale walitoa kuhusu urejesho. Kwa kweli, ikiwa huo ndio utimilifu pekee wa ahadi hizo, Isaya na Yeremia wanaonekana kukosa mambo mengi. Na wakati mwingine, tunaona mambo yanayotangazwa kwa ajili yetu.

Labda tunaweza kupata hoteli kwenye Expedia.com. Na tunapofika huko, tunagundua kwamba labda watu wanaotangaza hili walilipiga picha kwa mtazamo wa kuvutia au picha tofauti na tunachokiona kweli. Na ikiwa kurudi kutoka uhamishoni kulikotokea katika historia ndiko pekee walikokuwa wakizungumzia manabii, lugha yao ni ya kimawazo sana. Kwa hivyo, inaonekana kuna utimilifu ambao lazima uendelee zaidi ya hapo.

Lazima kuwe na kurudi ambako kutazidi kurudi. Lazima kuwe na urejesho zaidi ya yale yaliyotokea katika historia. Na nadhani tunapata uelewa kupitia sehemu iliyobaki ya Ufunuo na hata katika historia ya Agano la Kale kuanzia Yeremia hadi kurudi katika nchi, uhamisho kwa namna fulani haukomeswi tu na watu kurudi katika nchi.

Na ngoja nitupe vifungu vichache ambavyo nadhani vinatusaidia kuona hili. Katika kitabu cha Yeremia, katika Yeremia sura ya 29, nabii mwenyewe atazungumzia mipango ya Mungu kwa watu wanaoishi uhamishoni. Ninajua mipango niliyo nayo kwa ajili yenu, mipango ya kuwafanikisha, kuwapa tumaini na wakati ujao.

Hivi ndivyo wakati ujao unavyohusika katika Yeremia sura ya 29, mistari ya 12 hadi 14. Nanyi mtaniita, mtakuja na kuniomba, nami nitawasikia. Mtanitafuta, nanyi mtaniona, mtakaponitafuta kwa moyo wenu wote, nami nitaonekana nanyi, asema Bwana, nami nitawarudishia baraka zenu, usemi muhimu uliotumika katika sura ya 30 hadi 33, nami nitawakusanya kutoka mataifa yote na mahali pote nilipowafukuza, asema Bwana, nami nitawarudisha.

Yeremia anasema Mungu amejitolea kuleta urejesho na kufanya kazi kuelekea mustakabali wa Israeli kupitia wahamishwa. Lakini hii si dhamana ya moja kwa moja ya baraka zao za baadaye. Watapatikana kwa, au watapata uzoefu wa mambo haya watakapomtafuta Bwana.

Wanapomtafuta Bwana kwa mioyo yao yote, watapata baraka kamili za urejesho. Ukweli, tunapoangalia kurudi kihistoria kutoka uhamishoni kulikotokea mwaka 538 hadi 536, ni kwamba watu walirudi katika nchi hiyo, au angalau wengi wao walirudi, lakini walibadilisha jiografia yao bila kubadilisha hali yao ya kiroho na mioyo yao kwa Mungu. Na urejesho kamili ungetegemea wao kumtafuta Mungu kwa mioyo yao yote.

Kwa hivyo, kuna usawa katika haya yote kati ya mipango ya Mungu ya kuokoa ili kuwarejesha watu wake na majibu ambayo wangukuwa nayo kwa mipango hiyo ya kuokoa ambayo Mungu angeleta. Tunaona hilo pia katika kitabu cha Danieli, na tumezungumzia kuhusu kifungu hiki hapo awali. Danieli, kulingana na ahadi za Yeremia kwamba uhamisho ungedumu kwa miaka 70, katika Danieli sura ya 9, anaomba Mungu atimize ahadi zake.

Anakiri dhambi yake, anakiri dhambi za watu, na anaomba kwa msingi wa ahadi za Mungu kwamba urejesho ungetokea. Naam, Mungu atampa Danieli ufunuo wa ziada kujibu sala hiyo ambayo inatufafanulia, kwa kiasi fulani, ujumbe wa Yeremia. Na Mungu atamwambia Danieli, ndiyo, Yeremia alitabiri kwamba ndani ya miaka 70, watu wangerudi katika nchi hiyo.

Lakini katika Danieli 9, 24 hadi 27, tunapokea ufunuo wa ziada kwamba marejesho kamili ya Israeli, kukomesha dhambi kabisa, marejesho kamili ya uhusiano wa agano, kujengwa upya kwa hekalu, Israeli ikiimarishwa salama katika nchi, hayatatokea kwa majuma 70 ya miaka saba. Iwe tunachukua hilo kama kipindi halisi cha miaka 490 au kuangalia jinsi tarehe na vipindi vya wakati vinavyotumika katika fasihi ya apokalipsi, marejeleo tu ya muda mrefu, tuna ukweli hapa kwamba marejesho kamili hayatatokea tu wakati watu watakaporudi katika nchi kutokana na amri ya Koreshi.

Tuna sala ya kuvutia kutoka kwa Nehemia, ambaye ni mmoja wa viongozi wa kiraia wa watu wa Israeli, wanaporudi katika nchi.

Nami nataka tu kusoma sala hii katika Nehemia 9, mistari ya 36 na 37. Sikiliza Nehemia anasema nini; watu tayari wamerudi katika nchi; wanaanza kupata baraka ya kurudi ambayo Yeremia alitabiri kuihusu. Kwa kweli, Nehemia anaongoza mojawapo ya mawimbi ya baadaye ya kurudi huko.

Na hivi ndivyo asemavyo: tazama, sisi ni watumwa leo. Katika nchi uliyowapa baba zetu wafurahie matunda yake na zawadi zake nzuri, tazama, sisi ni watumwa. Na mavuno yake mengi yanawafikia wafalme uliowaweka juu yetu kwa sababu ya dhambi zetu.

Wanatawala miili yetu na mifugo yetu wapendavyo, nasi tuko katika dhiki kubwa. Sasa, watu wamekuwa katika nchi hiyo kwa takriban miaka mia moja. Kurudi kwa kwanza kulitokea katika karne iliyopita.

Lakini Nehemia, anapoangalia hili, anasema bado tuko utumwani na katika utumwa. Ahadi zote za ukombozi na nira ikivunjwa, bado tuko chini ya ukandamizaji wa kigeni. Na hivyo, kurudi kutoka uhamishoni kulikoanza na amri ya Koreshi si utimilifu kamili wa ahadi ambazo Mungu alimpa Yeremia kuhusu kurudi na kurejeshwa kwa watu wa Israeli.

Tunaanza kutazama ujumbe wa manabii wa baada ya uhamisho na tunaona hilo, nadhani, kwa njia iliyo wazi. Nabii Yoeli, ambaye anaonekana kuwa, kutokana na vidokezo na viashiria fulani tunavyopata katika kitabu hicho, nabii wa baada ya uhamisho, anazungumzia kuhusu uvamizi wa nzige ambao Mungu ameuleta dhidi ya watu ambao waliharibu sana nchi. Na kwamba tauni ya nzige ililetwa mahususi kama adhabu kwa ajili ya dhambi zao.

Yoeli anawaonya kwamba wasiposikiliza kile ambacho Mungu amefanya au kuzingatia hukumu ambayo Mungu ameleta dhidi yao, Bwana ataleta jeshi dhidi yao ambalo litaleta uharibifu mkubwa zaidi kuliko tauni ya nzige. Na Yoeli, kama nabii wa hukumu, atasema jambo lile lile ambalo manabii walikuwa wamewaambia watu kabla ya uhamisho: jihadharini, siku ya Bwana inakuja. Sasa, kwa bahati nzuri, inaonekana kwamba watu, tunaposoma Yoeli sura ya 2, waliitikia maonyo hayo na kutubu.

Lakini ukweli ni kwamba, hata katika kipindi cha baada ya uhamisho, kuna maonyo zaidi ya hukumu kwa sababu watu hawajamrudia Mungu kikamilifu. Nabii mwingine baada ya uhamisho, Zekaria, ambaye aliwatia moyo watu katika ujenzi wa hekalu na huenda alifika kabla ya wakati wa Yoeli, atazungumzia, katika Zekaria sura ya 8 mstari wa 7, atazungumzia kuhusu kurudi ambako bado ni kwa wakati ujao kwa kurudi

ambako tayari kumepatikana. Anasema Bwana atawaleta tena watu wa Israeli kutoka nchi zote za mbali na za mbali ambazo wamehamishwa.

Kwa hivyo, kurudi huko kulianza kabla ya wakati wa Zekaria hakukumaliza ahadi zilizotolewa na manabii kama Yeremia. Kwa kweli, Zekaria mwishoni mwa kitabu chake, akiwa na maono kuhusu mustakabali wa Israeli, anaona uhamisho mwingine na uvamizi mwingine na hukumu ya watu wa Israeli ambayo itaonekana kwa njia nyingi kama hukumu iliyopatikana katika siku za Yeremia. Sikiliza maono haya ambayo Zekaria anatoa kuhusu mustakabali wa Israeli.

Hali hii yote ya kutokuwa mwaminifu, kutotii Mungu, laana za agano, hukumu, uvamizi wa kijeshi, uhamisho, kushindwa, na kifo ndiyo yote yatakayotokea tena kwa sababu watu hawajamrudia Mungu kikamilifu. Na Zekaria anasema, tazama, siku inakuja kwa Bwana ambapo nyara zilizochukuliwa kutoka kwako zitagawanywa katikati yako. Kwa maana nitakusanya mataifa yote juu ya Yerusalemu kwa vita, na mji utatwaliwa, na nyumba itaporwa, na wanawake watatendwa vibaya.

Kwa hivyo, mambo mabaya ambayo Yuda waliyapitia katika siku za Yeremia, Zekaria, kama nabii katika kipindi cha baada ya uhamisho, alisema, haya yatatokea tena. Na inasema, nusu ya mji watakwenda uhamishoni, lakini watu waliobaki hawatakatiliwa mbali na mji. Ndipo Bwana atatoka na kupigana na mataifa hayo kama apiganavyo siku ya vita.

Kwa hivyo, kutakuwa na hukumu. Mungu hatimaye ataingilia kati. Atawarejesha watu wake, na manusura wa Israeli na mataifa watakuja Yerusalemu kumwabudu Bwana.

Lakini kuna uhamisho, kurudi, urejesho, na ukombozi unaozidi yale yaliyopatikana katika kurudi huko kulikotokea katika kipindi cha baada ya uhamisho. Nabii wa mwisho tunayemwona katika Agano la Kale, Agano la Kale, anamalizia na nabii Malaki. Malaki anatazamia waziwazi kwamba kuna uhusiano wa kiroho uliovunjika kati ya Mungu na watu wake katika kipindi cha baada ya uhamisho.

Na kwa njia nyingi, hali ya kiroho ya watu katika siku zake inaonekana sawa na ile tunayoiona wakati wa Yeremia. Kwa kweli, kitabu cha Malaki kimejengwa juu ya mfululizo wa migogoro kati ya Mungu na watu wake, ambapo Bwana anawashtaki kwa kutolipa zaka zao, kutompenda, kutomtii, kutofuata maagizo ya agano lake. Na katika sehemu moja, nabii anatoa neno kutoka kwa Bwana kwa watu: Nimewapenda ninyi.

Na inazungumzia upendo wa agano la Mungu kwa Israeli. Mwitikio wa watu kwa hilo ni, umetupendaje? Kwa hivyo, ni wazi, kuna tatizo dhahiri na hali ya kiroho ya Israeli katika kipindi cha baada ya uhamisho. Ahadi ya mwisho ya Malaki ni kwamba katika siku za mwisho, Bwana atamwinua nabii, nabii Eliya.

Kusudi la Eliya huyu wa mwisho wa dunia, tunaelewa kutoka Agano Jipya kwamba limetimizwa katika nafsi ya Yohana Mbatizaji. Kusudi la Eliya huyu wa mwisho wa dunia litakuwa kugeuza mioyo ya watu kumrudia Bwana na kurudi kwenye uaminifu wa agano kwake. Kwa hivyo, Yeremia alikuwa akiwataka watu waonyeshe, wamrudie Mungu.

Bwana anaahidi katika urejesho kwamba atarejesha bahati ya watu. Lakini Malaki bado anazungumzia ukweli kwamba kuna haja ya mioyo ya watu kumrudia Mungu. Sawa.

Kwa hivyo, marejesho haya ambayo Yeremia anatabiri, tunapoanza kuangalia jinsi yanavyoendelea, yanakuwa ya fujo. Na hata katika kitabu cha Yeremia, nadhani tunapoangalia kinachoendelea baada ya uhamisho na kuendelea kutotii tulikozungumzia na kusimulia katika sura ya 40 hadi 43, kuna theolojia ya uhamisho usioisha, hata katika kitabu cha Yeremia chenyewe. Kipindi cha mwisho na hadithi katika kitabu cha Yeremia ni kiambatisho hiki katika sura ya 52 kuhusu kuanguka kwa Yerusalemu na ukweli kwamba wafalme wa Yuda wako uhamishoni.

Kuna mwanga huu wa matumaini pamoja na kuachiliwa kwa Yehoyakini kutoka gerezeni, lakini hali ya uhamisho, hiyo ndiyo neno la mwisho tunaloliona katika Yeremia sura ya 52. Sasa, kumbuka kwamba katika agano jipya, ahadi ambayo Mungu anawapa Israeli ni kwamba atawatahiri mioyo yao. Hivyo ndivyo Kumbukumbu la Torati sura ya 30 inavyosema.

Yeremia anasema kwamba Mungu ataandika sheria mioyoni mwa watu, na Ezekieli anasema kwamba Bwana atawapa Israeli moyo mpya. Nadhani picha hizo tatu kimsingi zinasema kitu kimoja.

Mungu atabadilisha mioyo ya watu wake. Sasa, baadhi ya wasomi, wanapoangalia hili, na kuona picha hizi za Mungu akiitahiri moyo au akiandika kwenye moyo au akitoa moyo mpya, wanaamini kwamba manabii wanaonyesha wazo ambalo wamerejelea. Mwandishi mmoja anasema Mungu atalazimisha watu wake toba ya kulazimishwa.

Utatubu hata iweje. Na kimsingi, unachoishia kuwa nacho hapa ni kwamba Mungu hatimaye anapata jibu analotaka kutoka kwa watu wake, lakini katika mchakato huo, lazima aondoe uhuru wao wa kuchagua. John Collins, ambaye ni msomi hodari sana wa Agano la Kale, anasema kwamba tunapofikiria kuhusu Yeremia 31 na ahadi hizi za moyo mpya na maandishi juu ya moyo na tohara ya moyo, njia pekee tunayofikia utopia, anasema, ni kwamba tuna tatizo hili.

Mungu lazima aondoe uhuru wa mwanadamu. Naam, ninapoangalia jinsi marejesho haya yatakavyofanyika, kwa njia nyingi, mwingiliano kati ya Mungu na watu wake

unaonekana kuwa wa fujo baada ya kuanguka kwa Yerusalemu kama ulivyokuwa hapo awali. Na jinsi Mungu anavyowaita watu wake warudi kwao na Mungu anavyofanya matendo haya ya wokovu ambapo anajaribu kuwarudisha watu, Mungu anaanzisha kila aina ya mambo ili kutekeleza marejesho haya.

Mapambano kati ya mipango ya Mungu na majibu ya wanadamu kwa mambo hayo ni halisi baada ya uhamisho kama yalivyokuwa hapo awali. Ninaamini kwamba ahadi ambapo Mungu anasema, Nitatahiri mioyo, nitaandika kwenye mioyo yao, nitawapa moyo mpya, hatimaye Mungu atashinda. Na Mungu, kama Bwana Mwenye Enzi Kuu, hatimaye anajua kitakachohitajika ili kuleta mwitikio sahihi wa watu wake, na Mungu ataleta hilo.

Katika utekelezaji wa historia ya wokovu, Mungu atakamilisha kuleta urejesho kamili wa watu wake. Mungu ataunda agano hili jipya ambapo kila mtu aliye katika agano hilo ana moyo mpya na uliobadilishwa ambapo hatimaye wataweza kumtii. Lakini hakika hatuoni katika utekelezaji wa mchakato huu kwamba Mungu huondoa tu mwitikio wa kibinadamu katika mchakato huu.

Wakati mwingine katika mijadala ya theolojia, mimi huona hata vifungu hivi ambapo Mungu anaandika juu ya moyo au kutoa moyo mpya au kutahiri moyo, vinavyotumika kukuza wazo la neema isiyozuilika na wokovu wa kibinafsi. Nadhani tunapaswa kuwa waangalifu hapa. Biblia mara nyingi ni chafu zaidi kuliko mifumo yetu migumu ya theolojia.

Kwa kuwa Mungu yuko katika mchakato wa kuleta urejesho huu, bado tunaona mwingiliano mchafu wa mpango wa kimungu na mwitikio wa kibinadamu. Tukimfikiria Mungu kama mchezaji mkuu wa chesi, hatimaye Mungu atashinda na kutimiza makusudi yake. Lakini haionekani kwamba Mungu atashinda tu kwa kumwongoza mpinzani wake kufanya kila hatua anayotaka.

Kwa baadhi ya watu, wazo lao la ukuu wa Mungu kimsingi ndilo analofanya. Anabadilisha vipande vyote. Nadhani wazo la kibiblia zaidi la ukuu wa Mungu ni kwamba Mungu ni mkuu sana katika kutimiza makusudi yake kiasi kwamba anaweza kufanya hivyo huku akiruhusu mwingiliano wote na dharura za mwitikio wa mwanadamu. Bado anashinda.

Lakini Mungu hawalazimishi watu toba. Mungu hawaondoi uhuru wao wa kuchagua wanapomjibu. Ninaamini mwingiliano huu mchafu unaenea hata katika Agano Jipya.

Tuna kauli katika Matendo sura ya tano, mstari wa 31, na yote haya yanahusiana na Yeremia. Ni muhimu kwa sababu yanategemea theolojia ya toba na wito wa mara kwa mara wa Yeremia kwa watu kumrudia Mungu. Yesu alikuja hatimaye kuleta kurudi huko ambako Yeremia alikuwa ameahidi.

Matendo sura ya tano, mstari wa 31 inasema kwamba Yesu, kupitia kifo chake, ufufuo wake, na kupaa kwake, amewapa watu wa Israeli karama ya toba. Kwa hivyo hiyo inaonekana kama, Mungu atafanya hivyo, atatoa kama karama. Hata hivyo, katika Matendo sura ya tatu, mstari wa 19, Petro anaposimama kuwahubiria watu wa Israeli, anawakabili kwa ukweli kwamba wamemuua Masihi wao.

Na anasema unahitaji kutubu. Unahitaji kusukuma ili baraka na wakati wa urejesho ambao Mungu ameahidi kuleta uje. Kwa hivyo hata tunapofika kwenye Agano Jipya na Mungu analeta agano hili jipya katika utendaji, kifo cha Yesu kinatekeleza agano hilo.

Mwingiliano mchafu wa mpango wa kimungu na mwitikio wa kibinadamu bado upo. Na nadhani tunahitaji kuheshimu hilo na kuelewa hilo ni sehemu ya ujumbe wa kibiblia. Kwa hivyo, tunapofikia mwisho wa enzi ya Agano la Kale, tunaielewa kwamba kumekuwa na kurudi kwa sehemu, lakini sio kurudi kamili ambako Mungu alikusudia.

Hatua ya kwanza imetokea, lakini ikiwa tutachukua ahadi za manabii kwa uzito, lazima kuwe na kitu zaidi ya hiki. Kwa hivyo, tutasonga mbele kupitia kipindi cha kati ya Agano Jipya, na tutafika kwenye enzi ya Agano Jipya katika wakati wa Yesu. NT Wright na wasomi wengine kadhaa wameunda wazo hili muhimu kwamba katika siku za Yesu, nadhani tumeona hili, katika sala ya Nehemia wakati wa kipindi cha baada ya uhamisho katika Agano la Kale.

Katika siku za Yesu, bado kulikuwa na wazo kwamba ingawa Israeli ilikuwa katika nchi, bado walikuwa wakiishi uhamishoni, na bado walikuwa utumwani. Walikuwa utumwani kwa Warumi, na bado walikuwa chini ya ukandamizaji wa kigeni kama walivyokuwa katika siku za uhamishoni bado wapo. Ingawa wamerudi katika nchi, ingawa kwa muda mfupi wanafurahia kipindi cha uhuru na kisha Warumi wanaondoa hilo, bado wanaishi chini ya masharti ya uhamishoni.

Kuna matumizi ya Agano Jipya ya kitabu cha Yeremia katika Injili ambayo nadhani yanaonyesha wazo hili la kuendelea uhamishoni. Kumbuka katika Yeremia 31 mstari wa 15, kama Yeremia anavyoelezea hali ya uhamishoni, ni wakati wa kulia na kuomboleza. Kwa kweli, anasema katika sura ya 31, mstari wa 15, sauti inasikika Rama, kilio na kilio cha uchungu.

Raheli analia kwa ajili ya watoto wake. Kwa sababu ya kifo na uhamisho, Raheli, mama wa makabila mengi, anaomboleza yaliyowapata watu wake. Hilo linaelezea hali ya uhamisho.

Na kumbuka kwamba ujumbe wa Yeremia ni kwamba wakati wa kurudi utakapofika, kilio chao kitageuzwa kuwa furaha. Huo ndio mabadiliko ambayo Mungu anapanga kuleta. Naam, katika Mathayo sura ya 2, katika tukio hilo baya ambapo Mathayo

anatuambia kuhusu Herode akiwaua watoto na watoto wachanga karibu na Bethlehemu kwa sababu anajaribu kumwondoa Yesu kama mpinzani wa kiti cha enzi.

Mathayo anasema kwamba kilichotokea pale wakati watu wa siku za Yesu walipoomboleza vifo vya wasio na hatia. Anasema hii ilikuwa kutimiza yaliyoandikwa katika Yeremia 31, mstari wa 15. Raheli, tena, analia kwa ajili ya watoto wake.

Sasa, Mathayo ni matumizi ya kuvutia sana ya Agano la Kale hapo. Ukirudi kwenye muktadha wa Yeremia sura ya 31, unasema, Sioni hili likiwa utabiri wa jambo litakalotokea katika siku za Yesu. Naam, wazo hapa la utimilifu si lazima liwe la utabiri.

Mathayo anazungumzia kuhusu mfano, mfano uliokuwa kweli katika siku za Yeremia. Raheli alikuwa akilia watoto wake na kifo na uharibifu na uhamisho na majanga yote yaliyoambatana na hayo. Mathayo anasema kwamba mfano huo unaendelea na hatimaye unafikia kilele chake katika maisha na huduma ya Yesu.

Lakini hali ya uhamisho bado ipo kwa sababu Raheli bado anawalilia watoto wake. Na watu wa Israeli bado wanaishi chini ya utumwa wa kigeni ambapo mfalme mwovu mkandamizaji anawaua watoto wao. Hilo ndilo hasa lililokuwa likiendelea katika siku za Yeremia.

Inaendelea na kuendelea hadi wakati wa Yesu. Kwa hivyo, hali ya uhamisho bado ipo. Sasa, vifungu kadhaa katika Agano Jipya ambavyo nadhani vinaweka hili wazi zaidi ni baadhi ya masimulizi ya utoto na kuzaliwa ambayo yanapatikana katika injili ya Luka.

Nataka kusoma vifungu kadhaa kati ya hivi: Kwa nini Yesu alizaliwa? Yesu alikuja kufanya nini? Nadhani Luka ataanzisha ujumbe huo mbele ya injili yake: Yesu alikuja kuwakomboa watu wa Israeli kutoka uhamishoni. Ukombozi huo haukutokana tu na kurudi kwao wakati Koreshi alipotoa amri.

Bado wako chini ya utumwa. Bado wako chini ya ukandamizaji. Muhimu zaidi, bado wako chini ya utumwa wa dhambi zao wenyewe.

Na Bwana anakuja kuleta, au Bwana anamtuma Yesu kama Masihi wa Israeli ili kuleta ukombozi wao kamili. Kwa hivyo, hivi ndivyo mstari wa 68 unavyosema. Na huyu ni Zekaria, baba yake Yohana Mbatizaji, jibu lake kwa ujio na kile ambacho Mungu anafanya kupitia Yohana na Yesu.

Na abarikiwe Bwana Mungu wa Israeli, kwa kuwa amewatembelea na kuwakomboa watu wake. Namaanisha, anatumia hata baadhi ya istilahi zile zile zinazotumika kuzungumzia kurudi katika kitabu cha Yeremia. Ametuinulia pembe ya wokovu katika nyumba ya mtumishi wake, Daudi.

Atatimiza ahadi za agano kwa Daudi kama sehemu ya hili. Kama alivyosema zamani kwa kinywa cha manabii watakatifu kwamba tuokolewe na adui zetu na kutoka mikononi mwa wote wanaotuchukia. Ili kuonyesha rehema iliyoahidiwa baba zetu na kukumbuka agano lake takatifu, kiapo alichomwambia Ibrahimu baba yetu, kwamba atatujalia sisi, tukiokolewa kutoka mikononi mwa adui zetu, tupate kumtumikia bila woga.

Kwa hivyo anasema, tazama, sababu ya Yesu kuja ni kutimiza ahadi zote za agano kwa Israeli. Mungu hajamaliza na Israeli licha ya mambo yote yaliyotokea katika historia yao. Mungu hajaweka kando ahadi za agano alizowapa Israeli, na Bwana, ili hatimaye kutimiza ahadi hizo za agano, atalazimika kuwakomboa Israeli kutoka kwa adui zao.

Kurudi kamili kutoka uhamishoni bado kunapaswa kutokea. Sasa, katika sura inayofuata ya Luka, Ana, nabii huyu nabii ambaye Bwana anamruhusu kuishi muda mrefu wa kutosha kuona kuja kwa Yesu, anasherehekea na kushangilia kuja kwa Yesu kwa sababu anaelewa kwamba ahadi hizo zote kuhusu urejesho na ufalme na siku za mwisho—Yesu ndiye utimilifu wa ahadi hizo. Na kwa hivyo hapa kuna mwitikio na mwitikio ambao Anna atapata.

Inasema katika mstari wa 36 kwamba palikuwa na nabii mwanamke aitwaye Ana, naye alikuwa mzee, akiwa ameishi na mumewe miaka saba tangu alipokuwa bikira na kisha mjane hadi alipokuwa na umri wa miaka 84. Hakuondoka hekaluni, akiabudu kwa kufunga na kuomba mchana na usiku. Na kwa sababu ya kujitolea kwake kwa Mungu, Mungu anampa baraka hii nzuri ya kuweza kuona mwanzo wa ahadi kwamba, utimilifu wa ahadi ambazo Mungu aliwapa Israeli.

Anasema hivi, na akaja saa hiyo hiyo, akaanza kumshukuru Mungu na kuwaambia wote waliokuwa walingojea ukombozi wa Yerusalemu habari zake. Unajua alikuwa akingojea nini? Alikuwa akingojea utimilifu wa ahadi ambazo Yeremia alitoa alipoahidi kwamba Bwana angerudisha mateka ya watu wake. Na kwa hivyo, tunafika wakati wa Yesu, na kuja kwa kwanza kwa Yesu kuwa mwokozi wa Israeli ni hatua ya pili ya utimilifu wa ahadi hizo ambazo Yeremia alitoa kuhusu ufalme, urejesho, Daudi mpya, baraka ya Yerusalemu, mambo hayo yote.

Mojawapo ya mambo ambayo Scott McKnight ametukumbusha katika kitabu chake, Injili ya Mfalme Yesu, ni kwamba unajua, Yesu alikuja duniani kufanya mengi zaidi ya kufa msalabani na kulipia dhambi zangu na kunipa tiketi ya kwenda mbinguni. Sasa, hilo ni jambo zuri sana. Na wokovu huo binafsi tunaoupata ni baraka kubwa.

Lakini hatimaye Yesu alikuja wakati wa kuja kwake kwa mara ya kwanza ili kuleta urejesho wa Israeli. Na kupitia hilo, ili kutimiza ahadi za ufalme wa siku za mwisho ambazo Mungu alikuwa amewapa watu wa Israeli kupitia manabii wa Agano la Kale.

Na hatimaye kupitia hayo yote, ili kuleta kile ambacho Biblia inakiita urejesho wa mambo yote ambayo yangetokea wakati ufalme wa Mungu utakapokuja duniani.

Kwa hivyo, wokovu wetu binafsi na Yesu kama mwokozi wangu ni jambo muhimu. Na hilo limebadilisha maisha yangu, kumjua Yesu kwa njia hiyo. Lakini Yesu alikuja kufanya mengi zaidi ya kuwa mwokozi wangu binafsi.

Alikuwa kuwa mrejeshaji wa Israeli. Na alikuja kutimiza ahadi za agano jipya na Mungu akiandika sheria mioyoni mwa watu wake na kuwaumba watu hawa wa Mungu ambao hatimaye wangukuwa waaminifu kwake. Hiyo yote ni sehemu ya kile Yesu anachofanya katika ujio wake wa kwanza.

Kwa hivyo, haya yote yanamaanisha nini sasa, na hii ni muhimu sana tunapofikiria kuhusu manabii na eskatolojia na kuelewa jinsi Agano la Kale na Agano Jipya zinavyofanya kazi pamoja. Na nakumbuka katika seminari nilianza kuelewa hili, na likianza kunifunulia jinsi Agano la Kale na Jipya zinavyohusiana. Na ni wazo hili tu, siku za mwisho, wakati manabii wanapozungumzia katika siku za mwisho, katika siku zijazo, kumbuka ni jambo lisiloeleweka, hawajui haswa, hawana ratiba, lakini siku za mwisho, ufalme wa Mungu, enzi ya baraka za eskatolojia, chochote tunachotaka kuiita hii, wakati huo ambao manabii katika Agano la Kale walikuwa wakitabiri kuuhusu.

Na Yeria anapozungumzia kuhusu urejesho katika siku za mwisho na ufalme wa Mungu na mambo ya mwisho, kipindi hicho cha wakati kilianza wakati Yesu alipokuja mara ya kwanza. Sio tu kitu kinachohusiana na kuja kwake mara ya pili. Na hivyo, ufalme wa Mungu si wakati ujao tu.

Ufalme wa Mungu ambao manabii walikuwa wakiutarajia si tu kuhusu kuja kwa pili kwa Yesu. Ni kitu ambacho kilianza kutekelezwa katika hatua zake za awali wakati wa kuja kwa mara ya kwanza kwa Yesu. Kwa hivyo, jinsi tunavyoangalia hili, ufalme wa Mungu ujao ambao Yeria aliuona katika siku zijazo, ufalme ujao, na baraka hizi zote ambazo Isaya na manabii wengine waliona katika manabii wa Agano la Kale, wakati huo ulizinduliwa na kuja kwa kwanza kwa Yesu.

Itatimizwa wakati wa kuja kwake mara ya pili. Na kwangu mimi, kuelewa hilo, nadhani, kulibadilisha sana uelewa wangu wa jinsi Agano la Kale na Jipya zinavyohusiana. Mara nyingi watu huuliza swali, je, tunaishi katika siku za mwisho? Na wanachouliza hasa kuhusu swali hilo ni, je, kwa swali hilo, unaamini kwamba Yesu anarudi hivi karibuni? Lakini kwa kweli, jibu la kibiblia kwa swali hilo ni kwamba hakika tunaishi katika siku za mwisho.

Siku za mwisho zilianza na kuja kwa Yesu kwa mara ya kwanza duniani. Yohana anasema katika 1 Yohana 2:18, "Watoto wangu wadogo, sasa ni saa ya mwisho." Siku

hizo za mwisho ambazo Isaya na Yeremia waliona zilianza na kuja kwa Yesu kwa mara ya kwanza.

Tumekuwa tukiishi katika siku za mwisho kwa zaidi ya miaka 2,000. Na kwa hivyo labda una shaka kidogo kuhusu hilo na unasema, je, unaweza kuthibitisha hilo? Je, kuna njia yoyote ambayo unaweza kuonyesha kweli, je, hiyo ni aina tu ya mfumo wako wa kitheolojia au unaweza kuonyesha hili kweli? Naam, hebu turudi kwenye baadhi ya vifungu vya Agano la Kale na tuangalie baadhi ya maeneo ambapo manabii wanazungumzia kuhusu ufalme na Mungu kuja kutawala na kutawala na ukombozi na baraka atakayoiletea Israeli. Kwanza kabisa, Isaya 52 mistari ya 7 hadi 10, jinsi ilivyo mizuri juu ya milima miguu ya wale waletao habari njema, wale watangazao amani, wale waletao habari njema za furaha, wale watangazao wokovu na kuiambia Sayuni, Mungu wako anatawala.

Mungu ni mfalme. Na zaidi ya wazo kwamba Mungu tu ndiye mfalme wa milele na amekuwa hivyo kila wakati, kwa njia mpya, Mungu anaanza kutawala kwa kuwashinda maadui zake, kwa kuwarudisha Israeli nyumbani, kwa kutimiza ahadi hizi za agano. Naam, ni ahadi gani ambayo Yohana na Yesu na tangazo kwamba Yohana na Yesu wanaanza huduma yao nayo? Ufalme wa Mungu umekaribia.

Kwa hivyo, wajumbe wazuri waliobarikiwa katika Isaya 52 kwa kusema, Mungu wako anatawala, Yohana na Yesu ndio wajumbe hao. Isaya 61, ikizungumzia wakati wa kurejeshwa kwa Israeli, inasema hivi, roho ya Bwana Mungu iko juu yangu kwa sababu Bwana amenitia mafuta niwahubirie maskini habari njema na amenituma kuwafunga waliovunjika moyo, uhuru kwa mateka, kufunguliwa kwa gereza kwa wale waliofungwa na kutangaza mwaka wa neema ya Bwana. Kwa hivyo Mungu anatuma mjumbe wa kinabii kutangaza kuja kwa ufalme na ukombozi kutoka uhamishoni.

Isaya, kwa namna fulani, alikuwa utimilifu wa kwanza wa hili. Lakini katika Luka sura ya 4, mwanzoni kabisa mwa huduma ya Yesu, Yesu anasimama katika sinagogi, na anasoma kutoka kwenye kitabu cha Isaya, na kifungu anachosoma ndicho ambacho tumekisoma hapa katika Isaya 61, na Yesu anamalizia usomaji huo kwa kusema leo, andiko hili limetimia katikati yenu. Je, mnajua Isaya alikuwa akizungumzia nini alipokuwa akizungumzia kuhusu marejesho ya Mungu ya baadaye na ukombozi kutoka uhamishoni, kuachiliwa kwa mateka, na mwaka wa neema ya Mungu? Ninawatangazia kwamba mimi ndiye mwanzo wa hilo.

Enzi ya ufalme ambayo manabii walizungumzia, wakati ambapo Mungu angeleta marejesho ambayo Yeremia alikuwa akiahidi, huanza na kuja kwa Yesu kwa mara ya kwanza. Siku ya Pentekoste, wakati Mungu atakapomimina roho juu ya wanafunzi, Petro anasema hii ni kutimiza kile kilichotabiriwa na Yoeli, ambaye alisema kwamba katika siku za mwisho, Bwana angemimina roho yake juu ya wote wenye mwili. Katika huduma ya Yesu, Yohana anapokuwa gerezani, amekata tamaa sana na kukatishwa tamaa kwa sababu mambo hayajaenda kama alivyofikiri yangekuwa, na

anawatuma wajumbe kwa Yesu kusema, wewe ndiye uliyeahidiwa? Wewe ndiye Masihi? Je, utaleta marejesho au tunapaswa kumsubiri mtu mwingine? Yesu anawaambia wajumbe hao warudi kwa Yohana na ananukuu Isaya 35 mistari ya 5 na 6 inayozungumzia ufalme na marejesho.

Na anasema, rudini kwa Yohana mkamjulishe. Macho ya vipofu yanafunguliwa, masikio ya viziwi yanazibuliwa.

Viwete wanaruka kama kulungu. Baraka za ufalme ambazo manabii waliahidi zinaanza. Siku za mwisho zimefika.

Sasa, tunapofikiria kuhusu hatua ya pili, baraka za ufalme zimefika. Wakati wa ufalme uliotangazwa na manabii umefika, lakini hatimaye Yesu angeleta urejesho huu kutoka uhamishoni kwa ajili ya watu wa Israeli kwa kufa kwa ajili ya dhambi zao. Hatimaye, ilibidi kuwe na dhabihu kwa ajili ya dhambi zao.

Kwa hivyo, Yeremia alikuwa ameahidi kwamba katika siku za mwisho, Mungu angefanya agano jipya na nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda katika Luka 22:20 wakati wa karamu ya mwisho, Yesu anapojiandaa kufa. Anasema kikombe hiki kinachomwagwa kwa ajili yenu kinawakilisha damu ya agano hili jipya ambalo Yeremia aliahidi. Agano jipya litatimizwaje? Baraka za agano zitatimizwaje? Na ahadi za ufalme zitatimizwaje? Zinatimizwa kupitia kifo cha yule ambaye ni mfalme mwenyewe.

Namaanisha, hiyo ndiyo kejeli ya jinsi Mungu anavyotekeleza historia ya wokovu. Yule anayekuja kuleta ufalme huu hatimaye atalazimika kufa ili watu wake waweze kupata baraka hizi zote. Maana yake ni kwamba, tulikuwa na hatua ya kwanza, wakati watu waliporudi kutoka uhamishoni kwa amri ya Koreshi miaka 70 baada ya mwanzo.

Tulikuwa na hatua ya pili na kuja kwa Yesu wakati wa kuja kwake kwa kwanza. Ufalme unaanzishwa wakati huo, lakini mfalme lazima afe. Kutakuwa na haja ya kuwa na hatua ya tatu inayohusiana na kuja kwa pili kwa Yesu wakati ufalme huo na ahadi hizo za urejesho zitakapotimizwa.

Ahadi zote ambazo Yeremia, kwa nini hazijatimizwa? Kwa nini ufalme bado haujatimizwa kikamilifu na kufikia kila kitu ambacho manabii waliahidi? Naam, kwa sababu kuna hatua ya tatu. Na hatua hiyo ya tatu itatokea wakati wa kuja kwa Yesu mara ya pili. Na hivyo, je, unabii na ahadi za Yeremia zimetimizwa? Ndiyo na hapana.

Zipo sasa na bado. Baraka za agano jipya zimetetelezwa kupitia kifo cha Kristo, lakini uzoefu kamili na urejesho wa yote ambayo Mungu aliwaahidi watu wake, Israeli, bado haujatimizwa. Sehemu ya sababu kwa nini kuna haja ya hatua ya tatu ni

kwamba Yesu alikuja mara ya kwanza kuleta utimilifu wa baraka za ufalme, kutangaza kwamba wakati wa neema ya Mungu umefika.

Hata Yesu anapokuja kutangaza hilo na kutangaza baraka za ufalme anaouleta, huduma yake inakumbwa na kukataliwa na kutokuamini. Kwa hivyo, watu wa Israeli katika siku za Yesu, Yeremia alitangaza baraka za agano jipya miaka mitano hadi 600 kabla ya wakati wa Yesu. Bado wanaishi uhamishoni, wakisubiri ukombozi kutoka kwa ukandamizaji na wakisubiri ukombozi kutoka kwa dhambi zao.

Lakini Yesu anapokuja kutangaza, mimi ndiye ninayetimiza hilo. Huduma yake inakumbwa na kukataliwa na kutokuamini. Huonekani kama aina ya mfalme tunayemtarajia. Unawezaje kuwa yule anayeleta urejesho huu mtukufu ulioahidiwa na Isaya na Yeremia? Na hivyo, Yesu anakumbwa na upinzani.

Hatua ya pili imefika, lakini itakuwa ni utimilifu wa sehemu tu wa kile kilichoahidiwa kwa sababu ya kutoamini huko. Mwitikio wa kukataliwa na kutoamini ambao Israeli inao kuelekea huduma ya Yesu unamaanisha kwamba yote ambayo agano jipya lilikuwa limeahidi na yote yaliyotarajiwa kwa ajili ya urejesho wa Israeli na manabii hayangetimizwa kikamilifu katika ujio wa kwanza wa Yesu. Kutokana na kutoamini huko, Yesu atachukua jukumu lingine kwa watu wa Israeli.

Hapa ndipo kitabu cha Yeremia kinapoanza kutumika tena. Wakati mwingine, katika masomo ya Agano Jipya, Yeremia anachukuliwa kama binamu mdogo wa kitabu cha Isaya. Na ninaelewa ni kwa nini, kwa sababu Isaya ameathiri ujumbe wa Agano Jipya na jinsi marejesho, kama yanavyoonyeshwa katika Agano Jipya, yanavyofanywa hivyo kutoka kwa mtazamo wa Isaya.

Lakini nadhani tunahitaji kumpa Yeremia haki yake pia. Jukumu la Yeremia katika jinsi historia ya wokovu inavyoendelea, Yeremia ana jukumu muhimu pia. Na kinachotokea katika huduma ya Yesu anapokabiliana na kutoamini huko, na tunaposhughulikia ukweli kwamba watu wa Israeli hawataitikia ujumbe na imani yake, ni kwamba Yesu anakuwa nabii kama Yeremia katika kukabiliana na kutoamini kwa watu wa Israeli.

Katika toleo la Mathayo la kipindi ambapo, Yesu anawauliza wanafunzi wake, watu husema mimi ni nani? Wanafunzi wanasema baadhi yao wanasema kwamba wewe ni mmoja wa manabii au wewe ni Yeremia. Na nadhani unapoangalia huduma ya Yesu, kuna sababu dhahiri kwa nini watu wa Israeli wanaweza kuwa walimhusisha Yesu na nabii kama Yeremia. Kama Yeremia, kwa sababu ya kutoamini kwa watu wake, kumbuka Yesu amekuja kuwa mwokozi wao, Masihi wao, lakini pia atakuwa nabii kwa sababu ya kutoamini kwao, ambaye anatangaza kwamba Mungu ataharibu Yerusalemu na hekalu kama vile Yeremia alivyofanya.

Katika Marko sura ya 11, tuna hadithi ambapo , karibu na mwisho wa huduma yake, Yesu anaingia, anasafisha hekalu, na kuwatoa wabadilishaji pesa. Kwa kuangalia hili kutoka kwa mtazamo wa Agano la Kale, ningesema Yesu ni nabii akifanya kitendo cha ishara kinachoonyesha kile ambacho Mungu anajiandaa kufanya na watu wake kwa sababu ya upotovu wa ibada yao. Yesu anapofanya kitendo hiki cha ishara na kuwatangazia watu hukumu ya Mungu juu ya Yerusalemu na hekalu, kwa kweli anakopa baadhi ya nyenzo za zamani za Yeremia.

Kumbuka, Yeremia alihubiri mahubiri ya hekaluni akitangaza kuharibiwa kwa hekalu. Huo ulikuwa mahubiri mazuri sana. Na kwa hivyo, Yesu anatumia usemi ambao Yeremia alikuwa ametumia kuelezea watu wa siku zake na kusema, mmegeuza nyumba ya Mungu kuwa pango la Roberts.

Yesu alichukua usemi huo moja kwa moja kutoka Agano la Kale, moja kwa moja kutoka kitabu cha Yeremia. Na kinachotuonyesha ni kwamba hukumu ile ile iliyowajia Yuda mwaka wa 586, hukumu hii ya uhamisho kwa sababu ya kutoamini kwao, hukumu hii ya uhamisho kwa sababu ya kumkataa kwao mjumbe wa Mungu, watapata hilo tena. Kutakuwa na uhamisho mwingine.

Richard Bauckham anasema kwamba uharibifu wa Yerusalemu utakaotokea mwaka wa 70 BK, kama unavyoelewa kutoka kwa mtazamo wa kibiblia, ni hatua ya pili ya uhamisho ambayo ilitokea tayari mwaka wa 586. Na hivyo, Yeremia alikuwa amehubiri uharibifu wa hekalu. Yesu hafanyi hivyo kabisa.

Na katika ujumbe wa Yeremia, Yeremia alisema, fikiria kuhusu Shilo. Na kumbuka jinsi Mungu alivyomhukumu Shilo hapo awali. Naam, ikiwa Mungu amemhukumu Shilo hapo awali, basi anaweza kuhukumu Yerusalemu sasa.

Nadhani Yesu anafanya kitu kama hicho anapowasafisha wabadilishaji pesa na kisha anazungumzia kuhusu pango la wanyang'anyi kutoka Yeremia 7. Anasema, kumbuka kilichotokea mwaka 586. Kumbuka utimilifu wa unabii wa Yeremia. Jambo hilo hilo litatokea kwako mwaka 70 BK.

Katika simulizi la utakaso na kuchukuliwa kwa wabadilishaji pesa na utakaso wa hekalu, katika Marko sura ya 11, katika simulizi hilo mahususi, utakaso wa hekalu umeunganishwa kati ya tukio lingine. Na hapo ndipo Yesu anaulaani mtini. Na unaposoma hadithi katika Marko sura ya 11, inafuata mwendelezo huu.

Yesu anauona mtini huu usiozaa matunda. Anaulaani. Anaenda hekaluni.

Anafanya kitendo cha ishara hapo. Na kisha baada ya hayo kuisha, anawaeleza wanafunzi wake umuhimu wa kwa nini mlilaani mti huu? Na tunapata maelezo kutoka kwa Yesu kwamba mtini huu unawakilisha utasa wa kiroho wa watu wa

Israeli. Kama wangukuwa na uhusiano sahihi na Mungu, wangemjibu mjumbe wa Mungu ipasavyo.

Katika historia yote ya Israeli, Mungu ametafuta aina sahihi ya matunda kutoka kwa watu wake na hajapata. Hadithi ya Yesu na jinsi Israeli ilivyomjibu kimsingi ni sawa na hadithi ya jinsi Israeli ilivyomjibu Mungu katika Agano la Kale. Lakini inashangaza kwamba anarejelea na kuitumia kama taswira yake ya mtini.

Kwa sababu tunarudi kwa Yeremia katika Yeremia sura ya 8, ambayo inakuja tena baada ya Yeremia sura ya 7. Na acha nikukumbushe, kuna nini katika Yeremia sura ya 7? Ni mahubiri ya hekaluni. Ni mahali ambapo Yeremia anawashutumu kwa kugeuza hekalu kuwa pango la wanyang'anyi, kama vile Yesu alivyosema.

Na hii hapa kauli ambayo Yeremia anaitoa katika sura ya 8, mstari wa 13. Nitakapozikusanya, asema Bwana, hapana zabibu kwenye mzabibu, wala tini kwenye mtini; hata majani yamekauka, na kile nilichowapa kimepita.

Kwa hivyo, Yeremia alilazimika kutangaza uharibifu unaokuja wa hekalu kwa sababu ya kutokuamini, kutotii, na ukosefu wa matunda wa watu. Yesu anakuja kuleta utimilifu wa ahadi za agano ambazo Yeremia alikuwa ameahidi, lakini pia atatangaza laana kwa Israeli kwa sababu zinaonyesha hali ile ile ya kiroho ambayo Yeremia alikuwa amekutana nayo. Kwa hivyo kutokana na hili, Yesu, ambaye alikuwa ametumwa na Mungu kama mtangazaji wa wokovu, lazima awe nabii anayetangaza hukumu ya Mungu kabla ya urejesho huo kutokea.

Yesu anaanza kuhubiri uharibifu wa hekalu kwa njia ile ile ambayo Yeremia alifanya katika huduma yake. Anawaambia wanafunzi katika Mathayo 24 wanapoangalia hekalu, hakuna jiwe moja la mahali hapa litakalosalia limesimama. Yesu anahubiri mahubiri yake mwenyewe ya hekalu.

Na Yesu, kama Yeremia, anakuwa nabii anayelia anayelia na kuomboleza uharibifu wa Yerusalemu na watu walioko huko. Na katika Luka 13, mstari wa 34, anasema, Ee Yerusalemu, Yerusalemu, unaowaua manabii ambao Mungu amewatuma kwako mara kwa mara. Huwezi kusoma mstari huo bila kusikia, baada ya yote tuliyojifunza kumhusu Yeremia, bila kumsikia Yeremia akisema, Laiti kichwa changu kingekuwa chemchemi ya machozi, ili niweze kulia juu ya uharibifu wa watu wangu.

Huwezi kusikia kifungu hicho ambapo Yesu anasema, mmewaua manabii niliowatuma kwenu mara kwa mara bila kumsikia Yeremia 7. Bwana anasema, nimewatuma watumishi wangu, manabii, mara kwa mara, lakini hamkusikiliza. Tunaelewaje ahadi za urejesho, ahadi za ufalme, ahadi za siku za mwisho, na ahadi za agano jipya zinazopatikana katika Yeremia kulingana na Agano Jipya? Ahadi hizo ni za sasa na bado. Na kama wafuasi wa Yesu Kristo, kwa sababu ya kifo chake kwa ajili yetu, tunapata baraka za mabadiliko za agano hilo jipya.

Kumbuka ni nini. Tuna msamaha wa dhambi zetu za zamani. Tuna uwezo wa kuishi kama Mungu alivyotupangia.

Lakini Mungu anapoendelea na historia ya wokovu, bado kuna sehemu ambayo bado haijafika. Na tunatazamia hilo tunapofikiria ujio wa pili wa Yesu. Tunaishi katika wakati wa sasa na bado.

Baraka za agano jipya, kile ambacho Yeremia aliahidi katika urejesho huu, tunazipata kama watu wa Mungu, lakini tunatarajia urejesho wa mwisho. Tunatazamia wakati ambapo Mungu atakamilisha kila kitu alichomwahidi Yeremia kwa watu wa Israeli. Na tunafanya hivyo tukitarajia kwamba Bwana atatimiza ahadi zake, kwamba atakuwa mwaminifu kwa kile alichowaahidi watu wake.

Tunajua hilo kwa sababu ya yale ambayo Mungu tayari ametufanyia katika Kristo na jinsi ambavyo tayari tumeanza kufurahia yale ambayo Yeremia aliahidi alipozungumzia agano hili jipya ambalo Mungu angefanya na watu wake.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika maelekezo yake kuhusu kitabu cha Yeremia. Hiki ni kipindi cha 27, Hatua za Urejesho kutoka Yeremia 30-33.